

Exodus 12:47

1

בא

flesh outside the house; nor shall you break a bone of it.
⁴⁷The whole community of Israel shall offer it. ⁴⁸If a stranger who dwells with you would offer the passover to the LORD, all his males must be circumcised; then he shall be admitted to offer it; he shall then be as a citizen of the country. But no uncircumcised person may eat of it.
⁴⁹There shall be one law for the citizen and for the stranger who dwells among you.

⁵⁰And all the Israelites did so; as the LORD had commanded Moses and Aaron, so they did.

⁵¹That very day the LORD freed the Israelites from the land of Egypt, troop by troop.

יאכל לא־תוציא מן־הבית מן־הבשר חוצה
 ועצם לא תשברו־בו: 47 כֹּל־עַרְתִּי יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ
 אֹתוֹ: 48 וְכִי־יִגְדֹר אִתְּךָ גֵר וַעֲשֵׂה פֶסַח לַיהוָה
 הַפֶּסַח לוֹ כֹּל־זָכָר וְאִם יִקְרַב לַעֲשׂוֹתוֹ וְהָיָה כְּאִזְכָּר
 הָאָרֶץ וְכָל־עַמָּה לֹא־יֹאכֵל בּוֹ: 49 תּוֹרָה אֶחָת
 יִהְיֶה לְאִזְכָּר וְלִגֵּר הֹגֵר בְּתוֹכְכֶם:
 50 וַיַּעֲשׂוּ כָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר צֻוָּה יְהוָה
 אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן בֶּן עֲשׂוֹ: ס
 51 וַיְהִי בַעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא יְהוָה אֶת־
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־עֲבֹאתָם: פ
 שְׁבִיעִי

not break a bone Presumably, to suck out the marrow. Baal Ha-Turim suggests that such behavior would imply that they were still hungry, even though the Passover meal should have been completely satisfying.

48-49. These instructions relate unmistakably to the situation envisaged in verse 25. The stranger in Israel enjoyed numerous rights and privileges, such as the benefits of the Sabbath rest, the protection afforded by the cities of refuge, and access to a share of certain tithes and to the produce of the Sabbatical year.⁷⁶ He could offer sacrifices if he so pleased⁷⁷ and could even participate in religious festivals. He was also obligated to refrain from certain actions that undermined the social, moral, and spiritual well-being of the dominant society, such as immorality, idolatry, blasphemy, and the consumption of blood.⁷⁸ He was not required to celebrate the Passover; but if he desired to do so, and thus identify himself and his family with the national experience of Israel, he had first to submit to circumcision.⁷⁹ Having done so, no discrimination between him and the citizen was allowed.⁸⁰ Just like an uncircumcised non-Israelite, so an uncircumcised Israelite also was excluded.⁸¹

50. This refers to the eating of the paschal offering.

51. A resumptive repetition of verse 41. It picks up the narrative of verses 37-41 following the digression concerning ritual regulations. The Masoretic scribal division seems to reflect a tradition that connects the verse to the following chapter, indicating that the ensuing law of the first-born was promulgated on the very day of the Exodus. Rashbam, Ibn Ezra, and Ralbag all construe the verse in this manner.

57

מסכת דפסחא בא פרשה טו-טז

2

שטבל לפני רבו ויצא לכן חורין מעשה בכלוריא שטבלו מקצת שפחות" לפניה ומקצת
 לאחריה ובא מעשה לפני חכמים ואמרו את שטבלו לפניה בנות חורין גלאחריה
 משועבדות ואצפ"כ שמשוה עד יום מותה.

וכל ערל לא יאכל בו. למה נאמר והלא כבר נאמר כל בן נכר לא יאכל
 בו אבל ישראל ערל שומע אני יהא כשר לאכול בפסח ת"ל וכל ערל לא יאכל בו: 5
 תורה אחת יהיה לאזרח. למה נאמר והלא כבר נאמר והיה כאזרח
 הארץ ומה ת"ל תורה אחת יהיה לאזרח לפי שהוא אומר וכי יגור אתך גר ועשה פסח
 אין לי אלא פסח שהשוה בו את הגר לאזרח שאר כל מצות שבתורה מנין ת"ל תורה
 אחת יהיה לאזרח ולגר בא הכתוב והשוה את הגר לאזרח בכל מצות שבתורה.

וְיִקְרָא יוֹסֵף - בֶּן

34 תֹּנִי אֲתוֹ: כְּאֹרֶחַ מִכָּם יִהְיֶה לָכֶם הַיָּרֹדְנָה אִתְּכֶם
וְאֶהְיֶה לָּהֶם כְּמֹדֶק בְּרַעְיִים הַיֹּתֶם בָּאָרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה
לֵאמֹר: לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפַּח בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל
36 וּבְמִשְׁוֹרֶה: מֵאֵי צֶדֶק אֲבִי-צֶדֶק אֵיפֹת צֶדֶק וְהֵן צֶדֶק
יִהְיֶה לָכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר-הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
37 מִצְרַיִם: וְשָׁמַרְתֶּם אֶת-כָּל-חֻקֹּתַי וְאֶת-כָּל-מִשְׁפָּטַי
וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה:

3

Cap. XX. כ

כ

2 וְדִבֶּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר
אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדֹּדֶיךָ הַיָּרֹד בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
יָתֵן מוֹרְעוֹ לַמֶּלֶךְ מוֹת יָמֹת עַם הָאָרֶץ יִנְמְדוּ בְּאֶבֶן:
וְאֲנִי אֶתֵּן אֶת-פְּנֵי בָאִישׁ הַהוּא וְהִפַּרְתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ
3 כִּי מוֹרְעוֹ נָתַן לַמֶּלֶךְ לִמְעַן שָׂמָא אֶת-מִקְדָּשִׁי וְלַחֲלֹל אֶת-
שֵׁם קֹדְשִׁי: וְאִם הָעָלַם יַעֲלִימוּ עִם הָאָרֶץ אֲתַעֲנִינֶהם
4 מִקִּדְאִישׁ הַהוּא בְּתֵתוֹ מוֹרְעוֹ לַמֶּלֶךְ לְבִלְתִּי הַמִּית אֹתוֹ:
וְשָׁמַתִּי אֲנִי אֶת-פְּנֵי בָאִישׁ הַהוּא וּבְמִשְׁפַּחְתִּי וּבְהִכְרַתִּי
5 אֹתוֹ וְאֵת פְּלִדְהוּגִים אַחֲרָיו לִנְזוֹת אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִקֶּרֶב

בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה בֵּין הָעֲרֻבִים תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ בְּמִקְדָּו בְּכָל־הַקִּטָּוִי
 4 וּבְכָל־מִשְׁפָּטָיו תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ: וַיִּדְבֹּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 ה לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח: וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּרֹאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר
 יוֹם לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעֲרֻבִים בְּמִדְבַּר סִינַי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 6 אֶת־מֹשֶׁה בֶּן עֲשׂוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ
 שְׂמָאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא־יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא
 7 וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנֶי אַהֲרֹן בָּנָיו הַהֵם: וַיֹּאמְרוּ
 הָאֲנָשִׁים הַהֵם אֵלָיו אָנֹכֵנו שְׂמָאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם לָמָּה
 נִגְדַע לְבַלְתִּי הִקְרִיב אֶת־קָרְבָּן יְהוָה בְּמִעְדּוֹ בַּחֹדֶשׁ בְּנֵי
 8 יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה עֲמְדוּ וְאַשְׁמַעְתֶּה מִהֲיִצְוֶה
 יְהוָה לָכֶם:

פ

9 וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי־יִהְיֶה טָמֵא לְנֶפֶשׁ אִי בַדֶּרֶךְ לַחֲקֹה
 11 לָכֶם אִי לְדֶרֶת־יָכֶם וַעֲשֵׂה פֶסַח לַיהוָה: בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי
 בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם בֵּין הָעֲרֻבִים יַעֲשׂוּ אֹתוֹ עַל־מִצּוֹת
 12 וּמִרְחִים וְאִבְלָהּ: לֹא־יִשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עֵד־בֶּקֶר וַעֲצָם לֹא
 13 יִשְׁכַּרְוּ: בְּכָל־הַקֵּזֶת הַפֶּסַח יַעֲשׂוּ אֹתוֹ: וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־
 לֹא שָׁחֹר וּבִדְרֹךְ לֹא־יִהְיֶה וְהִדִּיל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וּנְכַרְתָּה
 הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מֵעַמִּיתָ כִּי וְקָרְבָּן יְהוָה לֹא הִקְרִיב בְּמִעְדּוֹ
 14 חֲמָאוּ יִשָּׂא הָאִישׁ הַהוּא: וְכִי־יָגֹר אַחֲכֶם גֵּר וַעֲשֵׂה
 פֶסַח לַיהוָה כְּתִקְוַת הַפֶּסַח וּבְמִשְׁפָּטָיו בֶּן יַעֲשֵׂה חֻקָּה
 15 אֶחָת יִהְיֶה לָכֶם וְלִגֵּר וְלֹא־יִהְיֶה הָאָרֶץ: ס וּבַיּוֹם
 הַקִּים אֶת־הַמִּשְׁכָּן כַּסֶּת הָעֲנָן אֶת־הַמִּשְׁכָּן לֵאמֹר הַקֵּזֶת
 16 וּבְעֶרְב׃ יִהְיֶה עַל־הַמִּשְׁכָּן בְּמִדְבַּר־אֶשׁ עֵד־בֶּקֶר: בֶּן יִהְיֶה
 17 תַּמִּיד הָעֲנָן וּבִסְטוֹ וּבְמִדְבַּר־אֶשׁ לֵיְלִלָה: וְלִפְנֵי הַקִּלּוֹת
 הָעֲנָן מַעַל הָאֵהָל וְאַחֲרָיו בֶּן יַעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבִמְקוֹם
 18 אֲשֶׁר יִשְׁכְּנוּ־שָׁם הָעֲנָן שָׁם יִחַנּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: עַל־פִּי

יְהוָה

ס. כ. סעודין יח. 16. כ. נסדל ח. 17

5

שלח לד

would present an offering by fire of pleasing odor to the LORD—as you do, so shall it be done by ¹⁵the rest of the congregation. There shall be one law for you and for the resident stranger; it shall be a law for all time throughout the ages. You and the stranger shall be alike before the LORD; ¹⁶the same ritual and the same rule shall apply to you and to the stranger who resides among you.

¹⁷The LORD spoke to Moses, saying: ¹⁸Speak to the Israelite people and say to them:

When you enter the land to which I am taking you ¹⁹and you eat of the bread of the land, you shall set some aside as a

15 הַקֹּהֵל חֻקָּה אֶתְּ לָכֶם וְלַגֵּר הַגֵּר חֻקֵּי עוֹלָם
לְדֹרֹתֵיכֶם כִּכֶּם כִּגֵּר יִהְיֶה לִפְנֵי יְהוָה: 16 תִּוְרָה
אֶתְּ וּמִשְׁפָּט אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם וְלַגֵּר הַגֵּר אֶתְּכֶם:
פ שִׁי 17 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
18 דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם בְּבִאָתְּכֶם
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֶתְּכֶם שָׁמָּה: 19 וְהָיָה
בְּאֲכֹלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה:

cannot yield “the rest of” and that *ger* cannot be included in the *kahal* (cf. Josh. 8:35). An acceptable solution is possible once verse 29a is brought in for comparison. Its similar construction to verse 15a allows for the equation of *ba-kahal* with *ba-'ezrah*, “citizen,” and the passage should therefore be rendered: “As for the congregation (i.e., Israelites), there shall be one law for you and for the resident stranger.”¹⁹

16. *the same ritual* Applies in this case. Although the stranger is placed on an equal footing with the citizen in civil law, there are a few significant differences between them in religious law, on which see Excursus 34.

CAP. 47. 48. יְחֻקָּאֵל מִן מַח

6

916

כ הַיָּם הַגָּדוֹל וְאֶת פְּאֶת־חִימָנָה נִגְבָּה: וּפְאֶת־יָם הַגָּדוֹל
21 מִגְבֹּל עַד־נֹכַח לְבֹא חֲמַת וְאֶת פְּאֶת־יָם: וְחִלְקֹתָם אֶת־
22 הָאָרֶץ הַזֹּאת לָכֶם לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: וְהָיָה חֶסְלוֹ אוֹתָהּ
בְּנִחְלָה לָכֶם וּלְהַגְרִים הַגֵּרִים בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר־דִּוְלָדוּ בְּנִים
בְּתוֹכְכֶם וְהָיוּ לָכֶם כְּאֹרְחָה בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אַתְּכֶם יִפְּלוּ
23 בְּנִחְלָה בְּתוֹךְ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: וְהָיָה בְּשִׁבְטֵי אֲשֶׁר־גֵּר הַגֵּר
אֵתוֹ שֵׁם תִּתֵּנוּ נִחְלָתוֹ נָאֻם אֲדֹנֵי יְהוָה:

[illegible]

מנ"מ משה מעריב

[illegible]

שעורין אלא של ערשים אינה חייבת בחלה ושל שעורין עומד בא מצה שעורין עומד בא מצה ורובן אמרין שזה אינה חייבת בחלה ערשים אין זה לשון משל אשתך ואין לשון משנה לחברתה ויחידונו בתוך הרקיע ויחידהו כבוד אחד אמר יחידהו וכתובין אחד אמר יחידהו אלא מלש שדחיהה לבקעה והנה תביע עולה כבוד. כליהם טריב' תביע' ויחידהו זה ויחידהו מי שקיע מיס מבין בית לחם וז' חייב זה אחד ואלה נטמאו זה ורקעו ו' ולמה ג' שאין חלה מבתוך פרות משלהם ולא אבה זה לשון לא אבה זה שקיעה ואלה ג' שיש רקע ואחר זה לבקעה קבעה מבתוך הרחות: ופרש' ליקועה זו דרך כי קראו אחר זה ויחידהו מיס והנה כשתהיה ורקעו ג' ולמה ג' אחד חרות ואחר כשהו התיסמאד כשהו חלותה בשדה סתם אחד אמר יחידהו ואחר זה וכתוב אחד אמר יחידהו וכן מפרש זה חייב כי בא סאן דמר ויחידהו מביע לשון קראו ובהנה בשם ר' יום הרעות שמיים נטמאו זה ויש בו י' אחר גויין ובהנה שדחיהו:

[illegible][illegible]

when

הטיל – ~~the~~ the primal serpent seduced Eve, **he cast impurity into her**,^[1] which she then passed on to future generations of men. **ישראל שעמדו על הר סיני פסקה** – In the case of Israel, who stood at Mount Sinai to accept the Torah, **their impurity was removed**,^[2] and they were returned to their original uncontaminated state. Thus, they are today free of impurity. **עובדי כוכבים שלא עמדו על הר סיני לא פסקה** – In the case of idolaters, however, who did not stand at Mount Sinai, **their impurity was not removed**. It thus persists to this day.

The Gemara asks:

אמר ליה רב אחא בר רבא לרב אשי – Rav Acha the son of Rava said to Rav Ashi: **גרים מאי** – What about converts, who did not stand at Mount Sinai?^[3] **אמר ליה** – He said to him: **אף על** – Even though they themselves were not there, **היו מזליהו לא היו מזליהו** – **their mazals were there**.^[4] **דכתיב** – For it is written in a verse that identifies those with whom the covenant of Sinai was made: **אשר יחנו עמך היום לקניו** – **those who are standing here with us today** – **אשר יחנו עמך היום** – **those who are standing here with us today**

before Hashem our God, and those who are not here etc. with us today.^[5] This teaches that even those who would only later join the Jewish nation were present in some form at the Revelation at Sinai. Their presence there caused their impurity to be removed.

The Gemara cites a dissenting opinion:

ואליה רבי אבא בר כהנא – And this [i.e. R' Yochanan's statement] is contrary to the opinion of R' Abba bar Kahana; **דאמר רבי אבא בר כהנא** – for R' Abba bar Kahana said: **עד שלשה דורות לא פסקה ויהמא מאבותינו** – Not until three generations had passed was the impurity introduced into Eve by the serpent removed from our forefathers. **אברהם הוליד את** – For we see that Abraham sired Ishmael, a product of his impurity, **יצחק הוליד את עשו** – while Isaac sired Esau, a product of his impurity. **יעקב הוליד שנים עשר שבטים** – But Jacob sired the twelve tribes, **שלא היה בהן שום דופי** – in whom there was no aberration – all were free of the serpent's contamination. Thus, R' Abba bar Kahana holds that the Jews were freed of impurity with the birth of Jacob, long before the Revelation at Sinai.^[6]

Misfناه – **שובר אדם את החבית לאכול הימנה גרוגרות** – A person may break open a cask in order to eat dried figs from it,^[7] **ובלבד שלא יתבזין לעשות כלי** – provided that he does not intend to make a vessel;^[8] **ואין נוקבין מגופה של חבית** – and one may not perforate the bung of a cask. **דברי רבי יהודה** – These are the words of R' Yehudah;^[9] **ונחמדים מתירין** – however, the Sages

NOTES

1. When the Torah records Eve's words regarding her beguilement into eating from the Tree of Knowledge, it employs a term that connotes sexual relations. For the word **השיאני** – from the verse **והשיאני הנחש**, the serpent deceived me (Genesis 3:13) – shares the root of the word **השיאני**, marriage. The Torah thus teaches that when the serpent convinced Eve to eat, it "coupled" with her (Rashi; see *Sefer HaParades*, quoted in *Shaarei Zohar*; *Ben Yehoyada*; see also *Maharal*, *Chidushei Aggados*, here and to *Yevamos* 63a). With this act, the serpent cast impurity into Eve. *Maharsha* (to *Yevamos* 103b) explains that Man, who is formed in God's image, was created free of all spiritual contamination. By causing Eve to sin, the serpent injected into Man the spiritual impurity that is at the root of all sin.

2. As were all their impairments, both spiritual and physical. For at the moment of the Revelation, all who were at Sinai were imbued with holiness and purity; even the blind and the lame [as well as those deaf and dumb] were healed of their physical defects (Rashi, from *Sifrei*; see *Rashi to Avodah Zarah* 22b **ישראל שעמדו** who derives this from *Song of Songs* 4:7; see also *Rashi to Exodus* 20:15).

3. How is their impurity removed from them? (Rashi). [The Gemara does not ask this question regarding the children of those who stood at Mount Sinai because it assumes [based on the verse cited in the Gemara below] that the souls of all Jews were present at the Revelation at Sinai. It wonders, though, regarding converts, whose souls were not at Sinai (Maharsha). Alternatively, the Gemara assumes that those who were at Sinai passed their sanctity on to their offspring (*Sfas Emes*).]

4. A *mazal*, is a person's angel, who advocates his cause in the Heavenly Court (Rashi to 53b **מוליה**). The Gemara now realizes that although the souls of converts were not at Sinai, their angels were; this sufficed to remove the impurity from them [upon their conversion] (*Maharsha*; see also *Shevuos* 39a).

5. *Deuteronomy* 29:14.

6. [But see R' Tzaddok HaKohen's *Yisrael Kedoshim* (p. 112), where he explains that these two opinions are not in actual disagreement, but only discuss two stages in the removal of the impurity.]

פרק א ב כורס

11

סדר זרעים

שְׁבָהֲרִים, וְלֹא מִפְּרוֹת שְׁבַעֲמָקִים, וְלֹא מִזִּיתֵי שָׁמֶן שְׁאִינָם מִן
הַמִּבְחָר. אֵין מְבִיאִין בְּכוֹרִים קֹדֶם לְעֶצְרָת. אֹנְשֵׁי הָרַצְבוּעִים
הֵבִיאוּ בְּכוֹרֵיהֶם קֹדֶם לְעֶצְרָת, וְלֹא קִבְּלוּ מֵהֶם. מִפְּנֵי
הַכְּתוּב שֶׁבַתוֹרָה: 'וְחָג הַקִּצִּיר בְּכוֹרֵי מַעֲשֵׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע
בְּשָׂדֶךָ'.

שמות
כג, טז

ד אלו מביאין ולא קורין: הִגֵּר מְבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא, שְׁאִינוֹ יָכוֹל
לֹאמֹר: 'אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם לָתֵת לְנֹר'. וְאִם הָיְתָה אִמּוֹ
מִיִּשְׂרָאֵל, מְבִיא וְקוֹרֵא. וְכִשְׁהוּא מִתְּפִלָּל בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ,
אוֹמֵר: 'אֱלֹהֵי אֲבוֹת יִשְׂרָאֵל'. וְכִשְׁהוּא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, אוֹמֵר:
'אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ'. וְאִם הָיְתָה אִמּוֹ מִיִּשְׂרָאֵל, אוֹמֵר: 'אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ'.

דברים
כז, ב

ה רבי אליעזר בן יעקב אוֹמֵר: אִשָּׁה בֵּת גֵּרִים לֹא תִנָּשֵׂא
לְכַהֲנָה, עַד שֶׁתֵּהָא אִמָּה מִיִּשְׂרָאֵל; אֶחָד גֵּרִים וְאֶחָד עֲבָדִים
מִשְׁחָרְרִים, וְאִפְּלוּ עַד עֲשָׂרָה דוֹרוֹת, עַד שֶׁתֵּהָא אִמָּה
מִיִּשְׂרָאֵל. הָאֶפְטָרוֹפּוֹס, וְהַשְּׁלִיחַ, וְהָעֶבֶד, וְהָאִשָּׁה, וְטַמְטוֹם,
שֵׁם שֵׁם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס – מְבִיאִין וְלֹא קוֹרִין, שְׁאִינוֹ יָכוֹלִין לֹאמֹר: 'אֲשֶׁר
נִתְּנָה לִי ה'".

מסכת ראש השנה

12

משניות ג ט

מַעֲשֵׂה שֶׁעָבְרוּ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים זֶוֶג, וְעַכְכֵּן רַבִּי עֲקִיבָא בָּלֹד. וְ
שָׁלַח לוֹ רַבֵּן גַּמְלִיאֵל: אִם מַעֲכָב אֶתְּהָ אֶת הָרַבִּים, נִמְצְאָת
מִכְשִׁילָן לְעֶתִיד לָבֹא.
אָב וּבְנוֹ שָׂרְאוּ אֶת הַחֹדֶשׁ, יִלְכוּ. לֹא שֶׁמַּצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה, וְ
אֵלֹא שֶׁאִם יִפְסֹל אֶחָד מֵהֶן, יִצְטָרֵף הַשְּׁנַי עִם אֲחֵר. רַבִּי שִׁמְעוֹן
אוֹמֵר: אָב וּבְנוֹ וְכָל הַקְּרוֹבִין כְּשֶׁרִין לְעֵדוּת הַחֹדֶשׁ. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי: מַעֲשֵׂה בְטוּבִיָּה הָרוּפָא, שֶׁרָאָה אֶת הַחֹדֶשׁ בִּירוּשָׁלַם,
הוּא וּבְנוֹ וְעַבְדּוֹ הַמִּשְׁחָרֵר; וְקִבְּלוּ הַכֹּהֲנִים אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ,
וּפָסְלוּ אֶת עַבְדּוֹ. וְכִשְׁבָּאוּ לִפְנֵי בֵּית דִּין, קִבְּלוּ אוֹתוֹ וְאֶת
עַבְדּוֹ וּפָסְלוּ אֶת בְּנוֹ.

13

מסורת
הע"ס

מִרְיָה בַּיִם יִמְרִית וְעַ
יוֹם מִזֵּב הִיָּה עֹשֶׂהָ
בְּבֶהֱן גְּדוֹל אֶחָד שִׁינָּה

אולי כולי עלמא
לשמעיה ואבטלין
בתר שמעיה ואבט
ואבטלין ליוספוס

לדון ייחון בני עממין
בני עממין לשלם
ולא ייחון בר אהרן לש

דאָהרן: מרתג'י "כ"ב
כלים וההדוּס באר
ומצנפת ואבנט "כ"ב

ומעיל וציץ באלו ג'
[א]יזאן נשאלין אלא
שהצבור צריך בו :

בהן ישש"ח חזקן כפ
ימעיל שנים עשר
החשן ואפוד עשר

הכנתה שש ואת ה
המגבעות שש ואר
המשיה ברואי בתי

גידו וחד ישיהא
ישיהו שוודין וחד
בהו שיש וחד לע

שש כיתות הוא א
*ראמר קרא בר
בר בר ואימא

מִפְּעֵלָא כִּתְנָא גַּם
אֵגֶב לְקוֹחִיהָ מִפְּ
פִּאֲרֵי מִשְׁתִּים יְהִי

דאזי יחזקאל מא
דאמר רב חסדא ד
לא למדנו מדרגתו

בן נבר עדל לב
מקדש (לשרתו)
משן אמרה אלא

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַאֲמַרְנָה
לֵךְ נִסְעָה מִן הַבַּיִת
שֶׁמֶנֶה מִנָּה לְ

המעיל רמוני חבשי
משור וליף משור
עשרים וארבעה

דדעה כל חד וחד
מה להלן עשרים
ושמונה דנין דבר
אילן נזק

שלא נאמר
שנאמר בהן זהב
לאפיק פרוכת דא
זהב מבור ודבר

וזה רב מרדכי אמר
בתיב שיהיו כל ע
ליו תלחין נעביר

כל עשותיו שוות

10

דמא דבי רבי יעמאל אלז דגבי
 לית חזק מחייבים כל גרוס
 דמביין לבו דמביין הכהן חזק
 אלז מא פדך בריס פיק דיבוח
 (דף ד) וזה תנא דבי רבי יעמאל
 עת ליה דרבא ונעט ליה רזא ח
 חסד דקאמר בשרק בזה מדליקן

[illegible]

לחם חיונה דמחייב בלעיה כל
גברים מיוחדת דהנך לחם כן חיו
הא דקחמך ופרט בלחם מסלח לחם
פסחא אף על כן למר פסחא חונגה
מנעמס דהוי לחם ופסחא אף על
מלעיה דכתיב סלקה דהוי כח בלד
והוי לחם בשאר גברים ולא דמי

[illegible][illegible][illegible]

אורבית נקח הכי מה עלן חסן
כפל שקה אף כלן על עד מהר ארי
יית וכו' וכו' דרביה משה גמר
חמאור דהאס מה לנקל משהיה גמר
מחאור דהאס כד' כי האס יא אד
יל אם חיאה דלא האס אלף יית חא
אמטריך ש: יחאד חמש עלן נאחא

[illegible]

מסכת סופרים פרק ראשון

15

הלכה א (מניחין בין שם לשם כדי שיהיו נסתרין ובאותיות כדי שלא יראה מעורבבין אם יערבב את האותיות או שהפסיק באמצע השם אל יקרא בו): הלכה ב (ג) מניחין בין שיטה לשיטה כמלא שיטה

הנהגתו של הרב הראשי, הרב יצחק אייזיק ווארשקין, נשענת על שני עקרונות: ראשית, שמירת המסורת וההנהגות של אבותינו, ושנית, התאמת ההנהגות לזמננו ולמציאותנו. הרב ווארשקין מנסה לשלב בין שני עקרונות אלו, ובכך מנסה להנהיג את חב"ד בצורה הטובה ביותר.

נחלת

[illegible]

הוא לא יקרה. רק לא כי קרה סיור ריגול אחריו שבהם היה וכו': **ד"ר נמר** כל דרך כוחה כלל ו קצונה עם גורל המצוקה רק למד שבהם אדם ירעה חזק ג' דפין עד נח מ' דפין

[illegible]

הוא נשאל: "האם אתה יכול להבין את המצב הזה?"

ה' שנת ה'תשס"ח
ביום חמישי כ"ט אלול תשס"ח

[illegible]

הוא וכן כל המעשה הזה כל וכל זה אשר נעשה בו כי עם קדוש אתה לאלהיך.
(ה' יצחק) וכל המעשה הזה כל וכל זה אשר נעשה בו כי עם קדוש אתה לאלהיך.

[illegible][illegible][illegible]

הוא לא היה יכול להימלט. והוא לא היה יכול להימלט. והוא לא היה יכול להימלט.

16

4QFlor

4Q174 (4QFlor) 4QFlorilegium

J.M. Allegro, *DJD V*, 53-57, pls. XIX-XX; J. Strugnell, 'Notes', 220-225
PAM 43.423, 43.440
ROC 281, 286

Bibliography: J.M. Allegro, 'Further Messianic References', *JBL* 75 (1956) 176-177, pl. 1; - 'Fragments of a Qumran Scroll of Eschatological Midrashim', *JBL* 77 (1958) 350-354; J.M. Baumgarten, 'The Exclusion of 'Netinim' and Proselytes in 4QFlorilegium', *RevQ* 8/29 (1972) 87-96; D.R. Schwartz, 'The Three Temples of 4QFlorilegium', *RevQ* 10/37 (1979) 83-91; G.J. Brooke, *Exegesis at Qumran. 4QFlorilegium in its Jewish Context* (JSOTS 29; Sheffield: JSOT Press,

Frgs. 1 i, 21, 2 [לוא] 1 [ישיא בוא ע]וד אויב[ולוא יוסי]ף בן עולה
[לענות]ו כאשר בראשונה ולמן היום אשר 2 [צויתי שופטים] על עמי
ישראל הוא הבית אשר [יכין] [לוא] באחרית הימים כאשר כתוב בספר
3 [מושה מקדש] יהוה כ[ו]ננו ידיכה יהוה ימלוך עולם ועד הוא הבית אשר
לוא יבוא שמה 4 [...] עד [עולם ועמוני ומואבי וממזר ובן נכר וגר עד עולם
כיא קדושו שם 5 י[הו]ה [ימלוך ל]עולם תמיד עליו יראה ולוא ישמוהו
עוד זרים כאשר השמו בראשונה 6 את מקד[ש] י[שראל] בחטאתמה
ויואמר לבנות לוא מקדש אדם להיות מקטירים בוא לוא 7 לפניו מעשי
תודה ואשר אמר לדויד ו[הניחו]תי לכה מכול אויביכה אשר יניח להמה
מכ[ול] 8 בני בליעל המכשילים אותמה לכלותמ[ה] בעונ[מה] כאשר באו
במחשבת [ב]ל[י]על להכשיל ב[ני] 9 או[ר] ולחשוב עליהמה מחשבות און
למ[ען] ית[פשו] לבליעל במשגת א[ש]מה vacat 10 [וה]גיד לכה יהוה כיא
בית יבנה לכה והקימותי את זרעכה אחריכה והכינותי את כסא ממלכתו
11 [לעו]לם אני אהיה לוא לאב והוא יהיה לי לבן הוא צמח דויד העומד
עם דורש התורה אשר 12 [יקים] בציון באחרית הימים כאשר כתוב
והקימותי את סוכת דויד הנופלת היאה סוכת 13 דויד הנופל[ת] א[ש]ר
יעמיד להושיע את ישראל vacat 14 מדרש מאשרין ה[איש] אשר לוא הלך
בעצת רשעים פשר הדב[ר] המה[ר] סרי מדרך[ר] הרשעים 15 אשר כתוב
בספר ישעיה הנביא לאחרית [ה]ימים ויהי כחזקת[ו] היד ויסרני מלכת בדרך[ך]

17

ענותכם בבחירתכם, אלא שאתם מוכרחים, וכאשר תשיגו את הנצחון תהרגו.

[קטן] אמר החבר, תפשת חולשתי מלך הכוזר, נכון אלו היה רובינו כמו שאמרת מתחייבים המסכנות כניעה לה' ולתורתו, לא היה מזניח אותנו הדבר האלהי כל משך הזמן הזה הארוך, אלא שמיעוטנו לפי דעה זו, ולרוב גמול לפי שהוא נושא השפלות בין הזקיקות והבחירה. כי אלו רעה היה חבר,⁹⁴ ודי לו לפנינו נוגשו במלה אחת שיאמרנה בלא קושי, וכגון זה אינו אבד לפני השופט בצדק. ואלו סבלנו את הגלות והעצר האלה למען ה' כראוי, כי אז היינו פאר לדור המיוחל עם המשיח, והיינו מקרבים את הקץ לגאולה המיוחלת. ואין אנו משוים עם עצמינו כל מי שנכנס בדתנו במלה בלבד, כי אם במעשים שיש בהם קושי על האדם מן הטהרה והלמוד והמילה וקיום מצוות רבות, ויותר חמור שינהג במנהגותינו.⁹⁵ ומתנאי המילה וטעמיה שיזכור תמיד שהיא אות מאת ה', הטילה ה' באברי התאווה המתגברים כדי שיהיו נכנעים,⁹⁶ ולא ישתמש בהם כי אם כראוי במקום ההזרעה, כפי הראוי ובזמן הראוי כמו שראוי, ואולי יהיה זרע ממולח הראוי לקבל את הדבר האלהי. ומי שדבק בדרך הזו כבר השיג לו ולזרעו מנת כושר להתקרב אל ה', ועם כל זה לא ישתוה המתגיייר בדיני ישראל עם האזרח, כי האזרחים במיוחד מוכשרים לנבואה. וזולתם תכליתם לקלוט מהם שיהיו חסידים חכמים לא נביאים. אבל אותם ההבטחות אשר הפליאוך כבר קדמו חכמינו בשימת גן עדן וגהנם⁹⁷ וזרתם לארכם ולרחבם, ותיארו את העונג והעינוי בדיוק יתר

תואצעכם אכתיארא, לכנה אצטרארא, ואדא אצבתם אלטפרה קתלתם.

[קטן] קאל אלחבר, אצבת מקתלי יא מלך אלכזר, נעם לו כאן אכתרנא כמא תקול ילזם אלדל כצועא ללה ולשריעתה למא אהמלנא אלאמר אלאלאהי הדה אלמדה אלמדירה, לכן אקלנא עלי הדא אלראי, וללאכתר אגר לאנה יחמל אלדל בין אצטראר ואכתיאר, לאנה לו שא לצאר צאחבא וכפיא למן ידלה בכלמה יקולהא דון מונה, ומחל הדא לא יציע ענד אלחאכס אלעדל, פלו חמלנא הדא אלגלא ואלבלא פי דאת אללה עלי מא יגב לכנא פכרא ללגיל אלמנחטר מע אלמסית, פכנא נקרב אלגלא ללפרקאן אלמנחטר, ונחן לא נסאוי מע נפוסנא כל מן דכל פי דיננא בכלמה פקט, כל באעמאל פיהא שק עלי אלנפס מן תטהיר ותעלים ואכתתאן ואעמאל שרעיה כתירה, ואלאחרי אן יסיר סירתנא. ומן שראיט אלאכתתאן ואסבאבה אן יתזכר דאימא אנהא עלאמה אלאהיה שרעהא אללה פי אלה' אלשהוה אלגאלבה לתציר מגלובה, פלא תצרף אלא כמא ינבגי, פי וצע אלכזר חיה ינבגי, ופי אלוקת אלדי ינבגי, עלי מא ינבגי, עסי אן יכון בזרא נאגבא יצלח לקבול אלאמר אלאלאהי, ומן לזם הדא אלטריק פקד חצל לה ולנסלה גו צאלח מן אלקרב אלי אלאלאה. ומע הדא לא יסתוי אלדכיל פי דין אסראיל מע אלצריח, אד אלצרחא כאצה אהל ללנבוה. וגירהם גאיתיהם אלאקתבאס מנהם, ואן יצירו אוליא עלמא לא אנביא. ואמא תלך אלמואעד אלתי אעגבתך פקד תקדם אחבארנא ברסם אלגנה וגהנם, וכאלוהא טולא וערצא, ווצפוא אלנעים ואלעדאב